

PERSBERICHT

2 juli 2024

Verslag aan het Waals Parlement

Onderzoekssteun in het Waalse Gewest

Het Rekenhof voerde een audit uit van de financiering, door het Waals Gewest, van onderzoeksprojecten die door ondernemingen, universiteiten, hogescholen en erkende onderzoekscentra worden gerealiseerd. Die projecten richten zich specifiek op toegepast onderzoek en moeten in principe concreet toegepast kunnen worden, in tegenstelling tot projecten voor fundamenteel onderzoek, die zich hoofdzakelijk richten op het verwerven van nieuwe kennis en die onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschap vallen. Projecten voor toegepast onderzoek worden meestal gefinancierd via subsidies of terugvorderbare voorschotten, wat met de generieke term “onderzoekssteun” wordt aangeduid.

Het Rekenhof richtte zich meer in het bijzonder op de beginselen die bij de toekenning van steun worden gehanteerd, op de aansturing van het beleid en de kwaliteit van het operationele beheer van de steun door de administratie. Bij zijn onderzoek kwamen verschillende zwakke punten aan het licht die het gevoerde beleid minder performant kunnen maken.

Wat onderzoek betreft, streeft de Waalse regering er in het algemeen naar het socio-economische klimaat van Wallonië te verbeteren door toegevoegde waarde en jobs te creëren, en een antwoord te bieden op maatschappelijke uitdagingen zoals milieubescherming, verbetering van de gezondheid, strijd tegen de klimaatopwarming enz. Die algemene doelstellingen werden niet verder uitgewerkt in meetbare doelstellingen, en zodoende is het niet mogelijk de doeltreffendheid van het regeringsoptreden rechtstreeks te beoordelen.

De regering slaagt er niet in de overheidsfinanciering toe te spitsen op prioritaire onderzoeksthema's die moeten bijdragen aan het economische herstel van Wallonië. De verstrengeling van vormen van specialistische aanpak (strategie van intelligente specialisatie, prioriteiten van het relanceplan voor Wallonië, de erfenis van het beleid aangaande de competitiviteitspolen) en de openstelling voor opkomende technologieën leidt ertoe dat promotoren aanspraak kunnen maken op steun voor een waaier aan onderzoeksactiviteiten. Die steunverleningslogica strookt niet met de wil van de regering om de ontwikkeling van ecosystemen aan te moedigen en te komen tot een voldoende grote kritische massa die effectief kan bijdragen aan het economische herstel van Wallonië.

Het valoriseren van onderzoek, één van de grondslagen van toegepast onderzoek, is een concept dat zo ruim wordt opgevat dat het moeilijk kan worden geobjectiveerd aan de hand van meetbare indicatoren. De acties van de regering om de valorisering te verbeteren, zijn onvoldoende gestoeld op de lessen die zouden kunnen worden getrokken uit in het verleden gefinancierde projecten en ze leggen de promotoren weinig verplichtingen op als het gaat om de socio-economische impact van de gefinancierde projecten voor Wallonië.

Het beleid wordt uitsluitend aangestuurd vanuit een middelenlogica. De reglementaire toetsingen en rapporteringen blijven achterwege. Het systeem om de administratie te informeren vertoont op verschillende punten tekortkomingen, zoals het ontbreken van een impactmeting, waardoor men op korte termijn niet kan evolueren naar een prestatie- en resultaatgebaseerd beheer.

Wat het beheer van de steunmaatregelen betreft, wordt het toekenningsproces overeenkomstig het regelgevend kader geïmplementeerd. De methode voor het evalueren van de dossiers, waarbij de beoordeling door de technische beheerders een belangrijke plaats inneemt, zou echter beter gedocumenteerd moeten worden. De administratie zou eveneens meer aandacht moeten besteden aan het beoordelen van de vraag hoe realistisch de valoriseringsvooruitzichten zijn, in het bijzonder voor de steun die in de vorm van voorschotten wordt toegekend en waarbij de verwezenlijking van een vooraf vastgelegd scenario met een gunstige afloop bepalend is voor de mate waarin de voorschotten kunnen worden teruggevorderd.

De administratie voert op de dossiers een reeks controles uit maar die zijn niet gebaseerd op een gestandaardiseerde methode die berust op een risicoanalyse. Bepaalde risico's worden momenteel bovendien niet afgedekt, zoals het risico op dubbele subsidiëring en de niet-naleving van sommige bepalingen uit de Europese kaderregeling inzake staatssteun.

Op basis van die bevindingen formuleerde het Rekenhof negen belangrijke aanbevelingen die zich deels tot de Waalse regering en deels tot de administratie richten.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag "Onderzoekssteun in het Waals Gewest" werd aan het Waals parlement bezorgd. Het verslag, de samenvatting en dit persbericht zijn beschikbaar op www.rekenhof.be.